

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งครอบคลุมเรื่องวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และรายละเอียดของขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบงานวางแผนและปัญหาในการดำเนินงานตามระบบงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับ หลักการและแนวคิดพื้นฐานของการวางแผน ระบบการบริหารและระบบงานวางแผน การจัดการศึกษาพยาบาลของกองงานวิทยาลัยพยาบาล ระบบการบริหารและการแบ่งส่วนงานในวิทยาลัยพยาบาล แผนการผลิตพยาบาลตามแผนพัฒนาการสาธารณสุข และศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยและสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยในขั้นต้น
3. นำเครื่องมือไปทดลองศึกษาในขั้นต้นกับกรณีเฉพาะที่วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี
4. ปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัย
5. เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายกรณี
6. วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาระบบงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือ

รายละเอียดของขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดพื้นฐานของการวางแผน ระบบ การบริหารและระบบงานวางแผน การจัดการศึกษาพยาบาลของกองงานวิทยาลัยพยาบาล ระบบ การบริหารและการแบ่งส่วนงานในวิทยาลัยพยาบาล แผนการผลิตพยาบาลตามแผนพัฒนาการ สาธารณสุข และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลเป็นความรู้พื้นฐานและใช้ความรู้ที่ได้จาก การศึกษามากำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยในขั้นต่อไป

2. การกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย และการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยในขั้นต้น เมื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ แล้ว ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการหรือทฤษฎีที่ครอบคลุมเรื่องสำคัญที่ต้องการศึกษาในรายละเอียดรวม 6 เรื่อง ดังต่อไปนี้ คือ 1) การจัดองค์การบริหารและการวางแผนของวิทยาลัยพยาบาล 2) การเตรียม การสำหรับการวางแผน 3) การจัดทำแผน 4) การนำแผนการจัดทำแผนไปปฏิบัติ 5) การ ติดตาม การควบคุม และการประเมินผล 6) การทบทวน ปรับแผน หรือจัดทำแผนใหม่ เมื่อได้ กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมเรื่องระบบงานวางแผนที่ต้องการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อ การวิจัยในขั้นต้น โดยการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยในขั้นต้นครั้งนี้ เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจะประกอบด้วย แบบนำสัมภาษณ์ (Guided Interview) และแบบสำรวจเอกสาร ในแบบ นำสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ สัมภาษณ์ ซึ่งรวบรวมข้อมูลรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และ ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลระบบงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งในแบบนำสัมภาษณ์จะ เป็นคำถามชนิดมีโครงสร้างที่ไม่กำหนดคำตอบตายตัวแต่เป็นแบบเปิด ครอบคลุมประเด็นที่กำหนด ไว้ในกรอบของแนวความคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตามหลักการและทฤษฎี

ในแบบสำรวจเอกสาร เป็นแบบสำรวจเอกสาร 3 ประเภท คือ 1) เอกสารที่ได้รับ จากกองงานวิทยาลัยพยาบาล และหน่วยงานอื่น ๆ ที่วิทยาลัยพยาบาลนำมาใช้ในการวางแผนของ วิทยาลัยพยาบาล เช่น แผนผลิตและแผนพัฒนาสมรรถนะบุคลากรพยาบาลของกองงานวิทยาลัย- พยาบาล คู่มือการดำเนินงานของกองงานวิทยาลัยพยาบาลและวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด เป็นต้น 2) เอกสารแผนที่วิทยาลัยพยาบาลผลิตขึ้น เช่น แผนงาน โครงการต่าง ๆ 3) เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาล เช่น คำสั่ง/ประกาศของวิทยาลัยพยาบาล ข้อมูล/ รายงานการประเมินผลแผนงานหรือโครงการ และคู่มือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานการวางแผน แบบสำรวจเอกสารนี้จะครอบคลุมเรื่อง การจัดองค์การบริหารและการวางแผนของวิทยาลัย-

พยาบาล การเตรียมการสำหรับวางแผน การจัดทำแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตาม การควบคุม กำกับ และการประเมินผล การทบทวนปรับแผน หรือจัดทำแผนใหม่

3. การทดลองศึกษาขั้นต้นกับกรณีเฉพาะที่วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยในขั้นต้นแล้ว ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ในการศึกษาเบื้องต้น (Pilot Study) กับระบบงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาลสระบุรี เมื่อวันที่ 10-11 ตุลาคม 2534

4. การปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัย หลังจากที่ผู้วิจัยทำการวิจัยในขั้นต้น โดย การศึกษาระบบงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาลสระบุรีแล้วนั้น ได้นำเสนอผลการศึกษาให้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทราบ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยพยาบาลสระบุรีไม่มีการจัดองค์ การการวางแผนไว้เป็นระบบที่ชัดเจน และงานวางแผนอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่าย/งาน ตาม โครงสร้างการบริหารวิทยาลัยพยาบาลซึ่งแบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่าย กับ 1 งาน คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริการการศึกษา และงานธุรการ ซึ่งแต่ละฝ่าย/งาน มีลักษณะการทำงาน การจัดทำแผนและ กระบวนการการจัดทำแผนที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ปรับปรุงกรอบแนวคิด ในการวิจัยจากเดิมที่กำหนดตามหลักการและทฤษฎีที่จะศึกษางาน วางแผนครอบคลุมใน 6 เรื่อง คือ 1) การจัดองค์การบริหารและการวางแผนของวิทยาลัย พยาบาล 2) การเตรียมการสำหรับการวางแผน 3) การจัดทำแผน 4) การนำแผนการจัดทำ แผนไปปฏิบัติ 5) การติดตาม การควบคุม และการประเมินผล 6) การทบทวน ปรับแผน หรือ จัดทำแผนใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพระบบงานวางแผนที่เป็นจริง จากการศึกษาเบื้องต้น โดย ปรับปรุงเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย ตามกรอบแนวคิดจากสภาพระบบการทำงานและของวิทยาลัย- พยาบาลที่เป็นจริง ซึ่งจะครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การจัดองค์การบริหารและการวางแผนของวิทยาลัยพยาบาล
2. การวางแผนและกระบวนการดำเนินงานในการวางแผน
3. ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน

เมื่อผู้วิจัยปรับปรุงเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่อง มือที่ปรับปรุงใหม่ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอรับคำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง และนำเครื่องมือที่ปรับปรุงคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปตรวจสอบประสิทธิภาพโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพยาบาล 3 ท่านคือ รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาหนัน บุญ-หลง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข และ

อาจารย์กาญจนา สันติพัฒนาชัย หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนัก
งานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข หลังจากปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย และนำเสนอ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แล้วจึงนำมาจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้
เก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายกรณี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย
ครั้งนี้ ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในแต่ละวิทยาลัยพยาบาล จนครบทั้ง 5 แห่ง
ตามกำหนดดังนี้

16-20 ธันวาคม 2534	เก็บข้อมูลที่วิทยาลัยพยาบาลลำปาง
23-27 ธันวาคม 2534	เก็บข้อมูลที่วิทยาลัยพยาบาลอุตรดิตถ์
6-10 มกราคม 2535	เก็บข้อมูลที่วิทยาลัยพยาบาลพะเยา
13-17 มกราคม 2535	เก็บข้อมูลที่วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชาวิทย์
นครสวรรค์
20-24 มกราคม 2535	เก็บข้อมูลที่วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก

6. การวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาระบบงานวางแผนของวิทยาลัยพยาบาล
ภาคเหนือ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้จาก
วิทยาลัยพยาบาลทั้ง 5 แห่ง มาวิเคราะห์โดยแยกเนื้อหา แสดงขั้นตอน วิถีปฏิบัติ และปัญหา
อุปสรรค ความประเด็นที่กำหนดในรอบของการวิจัย แล้วจัดทำรายงานระบบงานวางแผนของ
วิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่งเป็นรายกรณีจนครบทั้ง 5 แห่ง แล้วสรุปเป็นภาพรวมของระบบงาน
วางแผนของวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือในลักษณะความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

